

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**



СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**



**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Юлія Коробова,

канд. пед. наук

ст. викладач кафедри іноземних мов та лінгводидактики

Сумського державного університету

Вікторія Андрієвська,

студентка Сумського державного університету

РОЛЬ ПРИНЦИПІВ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі проведення реформи шкільної освіти «Нова українська школа» (НУШ) важливо враховувати ключові компоненти модернізації освітнього процесу та підготовки учнів до успішної комунікації в сучасному світі, зокрема під час навчання іноземної мови (ІМ). Використання комунікативного методу навчання ІМ залучає учнів до вирішення значущих і досяжних завдань, успішне виконання яких викликає задоволення та підвищує їх впевненість у собі. В наукових працях дослідників G. Brumfit, J. Harmer, K. Johnson, W. Littlewood, A. Wesley, G. Widdowson проаналізовано різні аспекти використання комунікативного підходу в навчанні ІМ. Проте особливості застосування цього підходу в ЗЗСО України на сучасному етапі вимагає його подальшого вивчення та актуалізації.

Мета даної роботи полягає в аналізі особливостей застосування принципів комунікативного методу навчання іноземної мови в сучасному освітньому процесі в ЗЗСО, зокрема в межах реформи «Нова українська школа» (НУШ).

Для досягнення зазначеної мети, необхідно вирішити **такі завдання:**
1) проаналізувати основні принципи комунікативного методу навчання іноземної мови; 2) визначити шляхи застосування принципів комунікативного підходу у навчанні іноземної мови в освітньому процесі НУШ.

Основні результати дослідження. Комунікативний метод з'явився в 60-70-х роках ХХ століття у Британії, коли англійська мова почала набувати статусу мови міжнародного спілкування. Причиною впровадження цієї методики була

незадоволеність традиційними методами навчання, такими як граматико-перекладний та аудіо-лінгвальний, які не були спрямовані на комунікативні ситуації реального спілкування. У подальшому ідею навчання мови на комунікативній основі підтримало широке коло науковців, з-поміж них: Г.Е. Піфо (Німеччина); Г. Відоусан, У. Літлвуд (Великобританія) [1].

Комунікативний метод навчання іноземної мови спрямований на використання мови в реальних ситуаціях спілкування та розвиток умінь усного та писемного спілкування. Основна ідея цього підходу полягає у вивченні мови як засобу комунікації. Серед основних принципів комунікативного методу навчання визначено такі: 1) принцип мовленнєвої спрямованості: вивчення іноземної мови повинне відбуватися переважно через реальне вільне спілкування; 2) принцип інтерактивності: метою комунікативно-орієнтованого навчання є автентична і орієнтована на зміст комунікація; 3) важливим показником реальної комунікації є зміст (текстів), який повинен враховуватися при проєктуванні комунікативно-орієнтованих завдань; 4) комунікація включає інтеграцію читання, письма, аудіювання, говоріння, що повинно бути враховано і під час навчання; 5) навчання – це творчий процес використання мови, пов'язаний зі спробами та помилками [4].

Деякі науковці виокремлюють такі принципи комунікативного методу навчання мови: принцип мовленнєво-розумової діяльності: навчання спрямовується на спілкування, яке можливе лише за умови постійного практичного використання мови в ситуаціях, наближених до реальних; принцип індивідуалізації при керівній ролі особистісного аспекту; оскільки людина має своє індивідуальне ставлення до оточення, то і мовлення її теж є індивідуальним; принцип функціональності, який спирається на систему мовленнєвих засобів; принцип ситуативності: застосування мовленнєвих засобів відбуваються ситуативно, в межах певного контексту, відтворює комунікативну реальність; принцип новизни забезпечує розвиток мовленнєвих умінь, зокрема динамічності, здібності перефразувати, комбінувати [2, с. 67].

Модельна навчальна програма з іноземних мов для НУШ [3] іде в ногу з сучасними освітніми тенденціями в галузі іншомовної підготовки учнів, зокрема шляхом урахування принципів комунікативного методу навчання іноземних мов. Завданням НУШ є формування компетентної особистості, яка здатна до самореалізації в умовах сучасного життя, та одним з ключових компонентів якої є володіння мовними навичками, які дозволяють ефективно спілкуватися.

У зазначеній програмі важлива роль відводиться інтерактивним методам навчання, спрямованим на практичне використання мови в різних комунікативних ситуаціях. Учні активно залучаються до спілкування, використовуючи мову для обговорення тем, що цікавлять їх, вирішення завдань, розв'язання проблем тощо. Програма розроблена з урахуванням рівнів мовленнєвої компетенції, що дозволяє системно формувати вміння усного та писемного мовлення. Передбачено використання різноманітних комунікативних завдань, таких як рольові ігри, складання діалогів, участь у спільних проєктах, дебатах, творчі завдання, що сприяє розвитку комунікативних умінь учнів. Кожне завдання структурується таким чином, щоб спонукати учнів до активної участі та спілкування, створюючи автентичне мовленнєве середовище.

Програма для НУШ враховує принцип функціональності, застосування якого допомагає учням засвоїти мову як інструмент комунікації та сприяє досягненню конкретних цілей у спілкуванні. Наприклад, під час навчання усного спілкування завдання спрямовані на формування та розвиток таких умінь: 1) вміння діалогічного мовлення (теми включають повсякденні розмови, обговорення інтересів, формулювання планів та думок), зокрема вміння ставити запитання та реагувати на них; 2) вміння аудіювання; 3) вміння використовувати вивчену лексику, граматику та структури мови в реальних ситуаціях спілкування; 4) вміння використовувати мовні засоби для вираження власних думок та почуттів.

Метою формування умінь писемного мовлення є навчання писати короткі тексти на різні теми, такі як описи подій, місць, людей та особистих думок; створювати прості листи, електронні повідомлення, а також письмові

повідомлення для соціальних мереж. Навчання читання спрямоване на розвиток умінь розуміння простих текстів (інформаційні тексти, розповіді), пошук ключової інформації в текстах.

Таким чином, навчання англійської мови в НУШ з урахуванням принципів комунікативного методу навчання сприяє розвитку всіх аспектів мовленнєвої компетентності учнів. Інтерактивність, автентичність та спрямованість на практичне використання мови в комунікативних ситуаціях створюють сприятливі умови для активного оволодіння АМ учнями та розвитку їх комунікативних іншомовних умінь. Результатом такого підходу є формування в учнів впевненості у власних здібностях та здатності використовувати мову для успішного спілкування в різноманітних життєвих ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Ковтун О. В. Комунікативний підхід у мовній освіті: діахронічний аналіз. *Наука і освіта : наук.-практ. журнал*. 2011. №7. С. 50–54. URL: <https://cutt.ly/Lw5Ghpum>
2. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / за ред. О. І. Пометун. К.: А.С.К., 2004. 192 с.
3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для ЗЗСО. Міністерство освіти і науки України, 2021. URL: <https://is.gd/n1Pe6a>
4. Richards J.C., Rodgers T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. 2015. 482 p.